

'Mennesker Først' - forløb om brugerinddragelse og tværfagligt samarbejde på bacheloruddannelsen i medicin

Det Sundhedsvidenskabelige Fakultet, Syddansk Universitet

Kilde: Jyllandsposten (11/9 2017)

Indholdsfortegnelse:

Baggrund	3
Formål	3
Tilrettelæggelse	3
Støttefag:	3
Fase 1.....	3
Fase 2.....	3
Den studerendes rolle	4
Fase 1 (1 ECTS)	4
<i>Hvordan skal samtalerne struktureres?</i>	4
<i>Hvor foregår samtalerne?</i>	4
<i>Hvad skal de skriftlige refleksioner indeholde?</i>	4
<i>Hvad skal de skriftlige refleksioner bruges til?</i>	4
<i>Hvordan foregår drøftelserne med kontaktpersonen?</i>	5
<i>Hvor foregår drøftelserne med kontaktpersonen?</i>	5
<i>Transporttilskud</i>	5
Fase 2 (2 ECTS)	5
Evaluerings	6
Tidsmæssig oversigt over forløbet:	6
Læringsmål	6
Kontaktpersonens rolle	7
Fase 1.....	7
Fase 2.....	7
Tidsmæssig oversigt over forløb for studerende med studiestart i F2017:	8
Tidsmæssig oversigt over forløb for studerende med studiestart i E2017:	9
Borgerens rolle	10
Skrivelse til borgeren:	10
Organisation	11
Links	11

Baggrund

I løbet af de kommende år vil nyuddannede læger møde et ændret sundhedsvæsen, som påvirkes af (1) den demografiske udvikling med en tiltagende aldrende befolkning, hvor flere når at få op til flere kroniske sygdomme, (2) en forventning om, at sundhed ikke kun er et spørgsmål om frihed fra sygdom, men om at kunne leve (godt) med sin sygdom, (3) massiv anvendelse af ny teknologi, (4) relativt stramme økonomisk-politiske prioriterede rammer for sundhedsvæsenet, (5) øget tværfagligt samarbejde, og ikke mindst (6) øget fokus på et brugercentreret sundhedsvæsen.

Formål

Formålet med forløbet 'Mennesker Først' på bacheloruddannelsen i medicin er, at de studerende forstår betydningen af en patientcentreret, koordineret og tværfaglig indsats og - med blik på sundhedsvæsenets muligheder og begrænsninger - opnår forudsætninger for at indgå i sådanne sammenhænge. Dette opnås ved at styrke de studerendes forståelse for, hvordan mennesker (1) oplever livet med kronisk sygdom i hverdagen, (2) forstår og håndterer egenomsorg, og (3) oplever mødet med forskellige dele af sundhedsvæsenet, herunder sammenhæng mellem sektorer og sundhedsvæsenets fagprofessionelle.

Tilrettelæggelse

'Mennesker først' består af to faser, hvor den studerende er i kontakt med borgere og sundhedspersoner ude i kommunerne. Inden de studerende sendes ud til borgeren og kontaktpersonen, deltager de i tre støttefag:

Støttefag:

1. **Narrativ Medicin (2 ECTS)** (placeret i modul B3: Molekylær medicin). Narrativ medicin handler kort sagt om, at det at læse og forstå en fortælling er sammenlignelig med det at lytte til og forstå en patients – eller pårørendes – fortælling.
2. **Sundhedspsykologi (2 ECTS)** (placeret i modul B4: Genetik). Hensigten med undervisningen i sundhedspsykologi er, at den studerende får redskaber til at forstå patientens situation som udgangspunkt for god kommunikation mellem behandler og patient samt evt. pårørende.
3. **Professionsetik (2 ECTS)** (også placeret i modul B4). I dette kursus erhverver den studerende forudsætninger for at handle professionelt og reflekteret i kommunikation med patienter, pårørende og myndigheder og lærer at foretage nuancerede etiske overvejelser. De studerende undervises på dette kursus i tavshedspligt.

Hertil kommer så selve kontakten til en borger, der lever med en eller flere kroniske sygdomme. Dette forløb består af 2 faser:

Fase 1

Interview af en borger med kronisk sygdom i borgerens eget hjem (3 besøg).

Fase 2

Studenten følger borgeren ved deres møder med sundhedsvæsenet og arrangerer relevant støtteundervisning og studiebesøg.

Den studerendes rolle

Som led i forløbet *Mennesker Først* skal du møde et menneske med en langvarig sygdom. Du vil skulle besøge personen og tale om hans eller hendes livsforløb, sygdomsforløb og om personens møde med sundhedssystemet. Besøgene finder sted i personens eget hjem.

Du og resten af din studiegruppe (i alt ca. 6 studerende) tilknyttes den samme kontaktperson. Det kan være en hjemmesygeplejerske, en forløbskoordinator, en alment praktiserende læge, en rådgiver i Kræftens Bekæmpelse eller lignende. Det er kontaktpersonen, der sætter dig i forbindelse med personen med langvarig sygdom efter at have fået dennes samtykke.

Fase 1 (1 ECTS)

- I inddeles i grupper af 5-6 studerende, og hver gruppe tildeles en kontaktperson i en kommune, en patientorganisation eller lign. Det kan være en sygeplejerske eller en anden med sundhedsfaglig baggrund på mindst professionsbachelorniveau, som har koordinerende funktioner for brugere af sundhedsvæsenet.
- Kontaktpersonen tildeler hver af jer en person med mindst én kronisk sygdom. Denne har på forhånd givet sit samtykke til deltagelse i forløbet. Ved samme lejlighed bliver der også lavet aftaler om de 2 refleksionsmøder, I skal afholde med jeres kontaktperson (se nedenfor).
- I ringer derefter til Jeres tildelte borger og aftaler første mødetidspunkt. Dette møde bør først finde sted, når I har afsluttet Professionsetik undervisningen.
- I møder personen i dennes hjem tre gange, hvor omdrejningspunktet er hhv. (1) personens livssituation, (2) personens oplevelse af egen sygdom og (3) personens kontakt til sundhedsvæsenet
- I mødes gruppevis med kontaktpersonen 2 gange i forløbet med henblik på erfaringsudveksling og supervision. Disse møder finder sted på kontaktpersonens arbejdsplads – hjemmesygeplejen, Kræftens Bekæmpelse, REHPA, et ambulatorium eller lign.
- I skal udarbejde en kort skriftlig refleksion efter hver besøg hos borgeren (ca. 1 A4-side, anonymiseret). Refleksionerne gøres tilgængelige for de øvrige gruppemedlemmer og kontaktpersonen i et særligt oprettet og lukket forum på e-learn, og disse refleksioner danner udgangspunkt for jeres møder med kontaktpersonen.
- De 3 borger-besøg og de 2 refleksionsmøder bør være afviklet inden udgangen af 3 semester.

Hvordan skal samtalerne struktureres?

Omdrejningspunktet for de tre samtaler er hhv. (1) personens livsforløb, (2) sygdomsforløb og (3) hans eller hendes oplevelse af mødet med sundhedssystemet. Du skal helst ind på alle tre områder. Det er vigtigt, at du giver god mulighed for at lade patienten fortælle, mens du lytter.

Hvor foregår samtalerne?

Samtalerne foregår i personens hjem, med mindre andet aftales.

Hvad skal de skriftlige refleksioner indeholde?

Du skal skrive 1-2 siders refleksioner, hver gang du har været på besøg hos personen, dvs. i alt 3 gange. Du kan skrive frit om det, der undrede dig eller på anden måde gav dig stof til eftertanke. Hvor det er relevant, skal du inddrage den viden, du har fået gennem undervisningen i professionsetik, sundhedspsykologi og narrativ medicin.

Hvad skal de skriftlige refleksioner bruges til?

De skriftlige refleksioner skal medvirke til, at du får mest muligt ud af besøgene. Dine refleksioner skal uploades i en mappe på e-learn, som resten af din studiegruppe har adgang til. Herudover skal du sende refleksionerne til din kontaktperson. Du skal læse dine medstuderendes refleksioner før, I mødes med kontaktpersonen.

Hvordan foregår drøftelserne med kontaktpersonen?

Studiegruppens refleksioner danner udgangspunkt for den drøftelse, I har med kontaktpersonen. I er alle ansvarlige for udbyttet af drøftelsen. I er også ansvarlige for, at viden fra undervisningen inddrages i samtalen, hvor det er relevant. Det er kontaktpersonens opgave at sikre rammer for en god dialog i studiegruppen og for at alle kommer til orde.

Hvor foregår drøftelserne med kontaktpersonen?

Drøftelserne foregår på kontaktpersonens arbejdsplads, med mindre andet aftales.

Transporttilskud

Efter hver fase er det muligt at søge transporttilskud. Du kan læse mere – og søge – via denne hjemmeside:

https://mitsdu.dk/da/mit_studie/bachelor/medicin_bachelor/uddannelsens_opbygning/professionssporet/transporttilskud

Fase 2 (2 ECTS)

- Her er der forskellige muligheder.
 - I spørger Jeres borger, om denne vil deltage yderligere i forløbet. Der vil i denne fase i så fald være tale om at bistå borgeren i kontakten til sundhedsvæsenet. Det kan være ved planlagte besøg hos egen læge, i ambulatorium, til undersøgelser i forbindelse med et udredningsforløb, ved besøg af hjemmesygeplejerske/visitator eller lign. Ligeledes ved akut opståede situationer, som f.eks. kræver indlæggelse. I det omfang, der er behov, kan I få en mere aktiv rolle ved at bidrage med at skabe overblik og holde styr på aftaler, tage med til vigtige samtaler, finde løsninger på praktiske problemer, lytte til personens behov.
 - I kan arrangere studiebesøg eller undervisning. Studiebesøgene kan med fordel tage udgangspunkt i én eller flere af de borgere, gruppen er knyttet til. Det kan eksempelvis være på et hospice, et diabetesambulatorium, en klinik for demensudredning, kommunens social- og sundhedsforvaltning, en lokalafdeling af en patientorganisation eller lignende. I kan også tilrettelægge undervisning i emner, relateret til én eller flere af borgerne. Det kan f.eks. være diagnostik og behandling af én eller flere sygdomme, palliation, kronisk smertebehandling, rehabilitering af kræftpatienter, senkomplikationer til diabetespatienter, alternativ behandling eller lign. Undervisningen kan foretages af f.eks. Jer selv eller af kontaktpersonen, eller I kan invitere en praktiserende læge, en klinisk lektor, en patient/pårørende, en ergoterapeut, en hospitalspræst, et medlem af det palliative team eller lignende.
- I udarbejder en kort skriftlig refleksion efter hvert møde (med borger eller selvarrangeret). Refleksionerne gøres tilgængelige for de øvrige gruppemedlemmer og kontaktpersonen, og de danner udgangspunkt for gruppens refleksioner for møder med kontaktpersonen.
- Forventet omfang: Afhænger af, hvor mange borgere, der gerne vil deltage i Fase 2. I mødes med de øvrige studerende i gruppen og kontaktpersonen mindst 4 gange i perioden med henblik på erfaringsudveksling og supervision. Disse møder tager udgangspunkt i enten konkrete erfaringer fra borgeren eller fra erfaringerne fra de selvarrangerede studiebesøg/undervisning.
- De 4 refleksionsmøder bør være afviklet inden udgangen af 5 semester.

Evaluering

Du består det samlede forløb, *Mennesker Først* ved:

- At have bestået prøver som afslutning på støtteundervisningen i forløbet, dvs. Sundhedspsykologi, professionsetik og narrativ medicin.
- At have uploadet refleksioner efter hver aktivitet i Fase 1 og Fase 2.
- At have deltaget aktivt i drøftelsen med kontaktperson og studiegruppe.

Tidsmæssig oversigt over forløbet:

Mennesker først (9 ECTS)			
2. semester			
B3:	<i>Narrativ Medicin (2 ECTS)</i>	Vekselvirkning mellem forelæsninger, diskussioner i plenum og i mindre grupper. Omfang: 3 sammenhængende lektioner/uge i 6 uger.	
B4:	<i>Sundhedspsykologi (2 ECTS)</i>	Forelæsninger, holdtimer eller gruppetimer. Omfang: 3-4 lektioner/uge i 5 uger.	
B4:	<i>Professionsetik (2 ECTS)</i>	Forelæsninger og gruppetimer. Omfang: 14 lektioner, der afholdes i løbet af 2 dage.	
3. semester			
B5			Fase 1 (1 ECTS): <i>Interview af en borger med kronisk sygdom i borgerens eget hjem (3 besøg).</i>
B6			
4. semester			
B7			Fase 2 (2 ECTS): <i>Studenten:</i> <i>(1) følger borgerne ved deres møder med sundhedsvæsenet, og/eller</i> <i>(2) arrangerer relevant støtteundervisning og studiebesøg.</i>
B8			
5. semester			
B9			Fase 2 (fortsat) <i>Mindst 4 forskellige aktiviteter.</i>
B10			
			Registrering af Fase 1 og Fase 2 i STADS.

Læringsmål

Den studerende kan efter endt Fase 1 og 2:

1. Forstå og analysere borgerens reaktioner på sygdom og forestillinger om sygdom.
2. Anvende kommunikationsredskaber til analyse af borgerens livssituation.
3. Redegøre for basale etiske normer for patientkontakt (tavshedspligt, patientautonomi etc.).

Kontaktpersonens rolle

Fase 1

- Fase 1 forløber over ca. 5 måneder.
- Kontaktpersonen finder 4-6 borgere, som ønsker at deltage i forløbet. Gerne en eller to ekstra, da der er erfaring med, at borgere af forskellige årsager (oftest sygdom) falder fra.
- SDU har udarbejdet en kort henvendelse til borgerne, som kontaktpersonen kan tage med. Kontaktpersonen melder borgerens navn og kontaktoplysninger tilbage til SDU.
- SDU tildeler den enkelte studerende en af de borgere fra kommunen, som kontaktpersonen har meldt ind. SDU meddeler fordelingen til de studerende og til kontaktpersonen.
- De studerende mødes med borgeren tre gange i Fase 1, hvor omdrejningspunktet for samtalerne er personens livssituation, oplevelse af egen sygdom og kontakt til sundhedsvæsenet.
- Efter hvert besøg udarbejder den studerende en lille refleksion (ca. 1 A4-side), som lægges op i en gruppe på SDU's e-læringsplatform. Refleksionen sendes også til kontaktpersonen.
- Kontaktpersonen fastsætter datoer for to refleksionsmøder. De studerende mødes med kontaktpersonen to gange i Fase 1 med henblik på erfaringsudveksling og supervision. Disse møder finder sted på kontaktpersonens arbejdsplads. Møderne med kontaktpersonen tager udgangspunkt i de studerendes refleksioner, som kontaktpersonen modtager efter hvert besøg hos borgeren.
- Efter de to møder melder kontaktpersonen tilbage til SDU, om der er studerende, som **ikke** har deltaget i refleksionsmøderne eller har udarbejdet refleksioner.

Fase 2

- Fase 2 forløber over ca. et år.
- De studerende fortsætter dialogen med borgeren og bistår denne i kontakten med sundhedsvæsenet. Det kan fx være ved planlagte besøg hos egen læge eller besøg af hjemmesygeplejerske, i ambulatorium, til undersøgelser i forbindelse med et udredningsforløb, ved akut opståede situationer som fx indlæggelse. I det omfang, der er behov for det, kan den studerende få en mere aktiv rolle ved at bidrage med at skabe overblik og holde styr på aftaler med sundhedsvæsenet.
- De studerende mødes med borgeren ca. fire gange i perioden. Efter hvert møde udarbejdes en lille refleksion, som gøres tilgængelig for gruppen af studerende og kontaktpersonen.
- Gruppen og kontaktpersonen opfordres til i fællesskab at arrangere støtteundervisning og/eller studiebesøg, der kan relatere sig til én eller flere af borgerne: Støtteundervisning kan være i emner, relateret til én eller flere af borgerne. Det kan f.eks. være diagnostik og behandling af én eller flere sygdomme, palliation, kronisk smertebehandling, rehabilitering af kræftpatienter, senkomplikationer til diabetespatienter, alternativ behandling eller lign. Undervisningen kan foretages af f.eks. de studerende selv, af kontaktpersonen, eller gruppen kan invitere en praktiserende læge, en klinisk lektor, en patient/pårørende, en ergoterapeut, en hospitalspræst, et medlem af det palliative team eller lignende. Studiebesøg kan eksempelvis være på et hospice, et diabetesambulatorium, en klinik for demensudredning, kommunens social- og sundhedsforvaltning, en lokalafdeling af en patientorganisation eller lignende.
- De studerende mødes med kontaktpersonen ca. fire gange i perioden med henblik på erfaringsudveksling og supervision.
- Efter de 4 møder melder kontaktpersonen tilbage til SDU, om der er studerende, som **ikke** har deltaget i refleksionsmøderne eller har udarbejdet refleksioner.

Tidsmæssig oversigt over forløb for studerende med studiestart i F2017:

Semester:	Måned:	Aktivitet:
F17		De studerende følger modulerne B1 og B1.
E17 De studerende følger sideløbende modulerne B3 og B4.	2017 September	
	2017 Oktober 2017 November	Fase 1 for studerende med studiestart F17: Kontaktpersonen finder 6 borgere, som ønsker at deltage i Fase 1. Kontaktpersonen melder navne og kontaktoplysninger ind til SDU.
	2017 December 2018 Januar	Fase 1 for studerende med studiestart F17: Kontaktpersonen modtager navne og kontaktoplysninger på studerende. Kontaktpersonen fastsætter 2 datoer for refleksionsmøder i Fase 1. Det er kontaktpersonen, der afholder de 2 refleksionsmøder. Møderne planlægges over det næste semester (= 5 måneder) (Fase 1).
F18 De studerende følger sideløbende modulerne B5 og B6.	2018 Februar	Fase 1 med 2 refleksionsmøder
	2018 Marts	
	2018 April	
	2018 Maj	
	2018 Juni	
	2018 Juli	Fase 1 for studerende med studiestart F17: Kontaktpersonen melder ind til SDU om der er studerende, som IKKE har deltaget i refleksionsmøderne i Fase 1.
	2018 August	Fase 2 for studerende med studiestart F17: Kontaktpersonen fastsætter 4 datoer for refleksionsmøder i Fase 2. Samme borgere og samme gruppe af studerende. Det er kontaktpersonen, der afholder de 4 refleksionsmøder (i form af egentlige refleksionsmøder, relevante studiebesøg, undervisning etc.). Møderne planlægges over de næste 2 semestre (Fase 2).
E18 De studerende følger sideløbende modulerne B7 og B8.	2018 September	Fase 2 med 4 refleksionsmøder
	2018 Oktober	
	2018 November	
	2018 December	
	2019 Januar	
F19 De studerende følger sideløbende modulerne B9 og B10.	2019 Februar	
	2019 Marts	
	2019 April	
	2019 Maj	
	2019 Juni	
	2019 Juli 2019 August	Fase 2 for studerende med studiestart F17: Kontaktpersonen melder ind til SDU om der er studerende, som IKKE har deltaget i refleksionsmøderne i Fase 2.

Tidsmæssig oversigt over forløb for studerende med studiestart i E2017:

Semester:	Måned:	Aktivitet:
E17		De studerende følger modulerne B1 og B1.
F18 De studerende følger sideløbende modulerne B3 og B4.	2018 Februar	
	2018 Marts	
	2018 April	
	2018 Maj 2018 Juni	Fase 1 for studerende med studiestart E17: Kontaktpersonen finder 6 borgere, som ønsker at deltage i Fase 1. Kontaktpersonen melder navne og kontaktoplysninger ind til SDU.
	2018 Juli 2018 August	Fase 1 for studerende med studiestart E17: Kontaktpersonen modtager navne og kontaktoplysninger på studerende. Kontaktpersonen fastsætter 2 datoer for refleksionsmøder i Fase 1. Det er kontaktpersonen, der afholder de 2 refleksionsmøder. Møderne planlægges over det næste semester (Fase 1).
E18 De studerende følger sideløbende modulerne B5 og B6.	2018 September	Fase 1 med 2 refleksionsmøder
	2018 Oktober	
	2018 November	
	2018 December	
	2019 Januar	Fase 1 for studerende med studiestart E17: Kontaktpersonen melder ind til SDU om der er studerende, som IKKE har deltaget i refleksionsmøderne i Fase 1.
F19 De studerende følger sideløbende modulerne B7 og B8.	2019 Februar	Fase 2 for studerende med studiestart E17: Kontaktpersonen fastsætter 4 datoer for refleksionsmøder i Fase 2. Samme borgere og samme gruppe af studerende. Det er kontaktpersonen, der afholder de 4 refleksionsmøder (i form af egentlige refleksionsmøder, relevante studiebesøg, undervisning etc.). Møderne planlægges over de næste 2 semestre (Fase 2).
	2019 Marts	Fase 2 med 4 refleksionsmøder
	2019 April	
	2019 Maj	
	2019 Juni	
	2019 Juli	
2019 August		
E19 De studerende følger sideløbende modulerne B9 og B10.	2019 September	
	2019 Oktober	
	2019 November	
	2019 December	
	2020 Januar	

Borgerens rolle

Borgeren modtager en henvendelse fra dennes kontaktperson til sundhedsvæsenet og får udleveret en skrivelse med nedenstående indhold:

Skrivelse til borgeren:

Uddannelse og Kvalitet
Det Sundhedsvidenskabelige Fakultet

Til dig, der vil hjælpe med at uddanne de bedste læger

På SDU vil vi gerne uddanne dygtige læger. De skal kunne udrede og behandle sygdomme, og de skal kunne tage udgangspunkt i patientens samlede situation og erfaringer. Det sidste er ikke altid så nemt. Derfor har vi brug for din hjælp.

Når de medicinstuderende har været på uddannelsen i blot et halvt års tid, sættes de i kontakt med en person, som lever med en langvarig sygdom. Den medicinstuderende skal gerne mødes med personen tre gange. Her vil den studerende gerne høre din fortælling om, hvordan sygdommen påvirker dagligdagen, hvordan det opleves at være i kontakt med sundhedssystemet. Og om oplevelsen af, i hvor høj grad der er sammenhæng i sundhedsvæsenets tilbud.

Hvert besøg varer 1-2 timer og foregår i dit eget hjem - eller et andet sted efter nærmere aftale. De tre besøg finder sted over en periode på et par måneder. Den studerende drøfter uddannelsesrelaterede spørgsmål i forbindelse med besøgene med en sundhedsperson.

Den studerende må dog ikke videregive oplysninger om dine helbredsoplysninger eller andre fortrolige oplysninger uden dit samtykke.

Hvis du vil stille dig til rådighed for en medicinstuderende, så giv gerne besked til den sundhedsperson, som gav dig denne henvendelse.

På forhånd mange tak for din hjælp.

Med venlig hilsen

Merete Munk

Uddannelseschef
Det Sundhedsvidenskabelige Fakultet

Organisation

Udvikling og den foreløbige drift af forløbet er foreløbig forankret hos uddannelseschef Merete Munk og fakultetets pædagogisk konsulent Ulla G. Friis, og der leveres administrativ support i U&K.

Links

Studieordning for bacheloruddannelsen i medicin:

https://www.sdu.dk/da/uddannelse/bachelor/medicin/uddannelsens_opbygning/studieordning

Her findes en beskrivelse af alle fag og moduler.